

Behoort bij schrijven no. : 501.793

GEHEIM

DE VOORBEREIDINGEN IN NEDERLAND VOOR HET 7e WERELDJEUGDFESTIVAL.

S a m e n v a t t i n g

Alhoewel het 7e Wereldjeugdfestival reeds binnenkort plaats vindt, is men hier te lande nog niet gereed met de voorbereidingen voor het zenden van een Nederlandse delegatie. Met de aanmeldingen wil het niet vlotten en ook het bijeenbrengen van de hoge reiskosten (f 325,-- p.p.) baart de organisatoren veel zorg. Het is daarom nog niet zeker of het gezelschap wel per speciale trein zal kunnen reizen. Hiervoor is een minimum aantal van 300 personen nodig. Zelfs met inbegrip van de Belgen - die het plan hebben zich bij de Nederlanders aan te sluiten in verband met de reductie op de reiskosten - is het de vraag of dit aantal bereikt zal worden. Het Nederlandse festivalcomité houdt dan ook rekening met de mogelijkheid dat per bus gereisd moet worden.

Om de kosten te drukken zullen de Nederlanders gebruik maken van de reisroutes door de DDR en Tsjechoslowakije. Het vervoer daar komt voor rekening van de nationale jeugdorganisaties. Op de heenweg verblijft men enige dagen in Praag, op de terugweg in Dresden. Hierdoor worden extra contactmogelijkheden aan het programma toegevoegd.

Na het festival wordt de deelnemers de gelegenheid geboden om naar Oost-Europa door te reizen. Tegen gereduceerde prijs kunnen zij dan enige tijd in een IJzeren Gordijn-land verblijf houden. Voor Nederlanders is het mogelijk naar Polen, Hongarije of de DDR te gaan.

17 juli 1959

GEHEIM

G E H E I M

DE VOORBEREIDINGEN IN NEDERLAND VOOR HET 7e WERELDJEUIGDFESTIVAL.

Inleiding.

Reeds kort na afloop van het 6e Wereldjeugdfestival, dat van 28 juli tot 11 augustus 1957 in Moskou plaatsvond onder auspiciën van de communistische Wereldfederatie van Democratische Jeugd (WFDJ) en de Internationale Unie van Studenten (IUS), werd in communistische kring bekend, dat de WFDJ de mogelijkheid bestudeerde de volgende maal in een Westeuropees land bijeen te komen.

Op een in december 1957 in Wenen belegde bijeenkomst van nationale festivalcomité's en vertegenwoordigers van genoemde internationale organisaties werd voorgesteld het volgende Wereldjeugdfestival in de Oostenrijkse hoofdstad te organiseren. Op zo groot mogelijke schaal zou contact worden opgenomen met jeugdorganisaties van uiteenlopende politieke en godsdienstige overtuiging. Men creëerde een voorlopig werkcomité, dat met de voorbereidende werkzaamheden belast werd. Dit secretariaat riep van 24-26 maart d.a.v. in Stockholm Lidingö een vergadering bijeen van vertegenwoordigers van diverse jeugdorganisaties om een nieuw officieel internationaal voorbereidingscomité te vormen.

Op de vergadering in Stockholm waren enige niet-communistische organisaties mede vertegenwoordigd. De Nederlandse delegatie bijvoorbeeld bestond uit: Peter BOEVÉ, voorzitter van het Nederlandse festivalcomité; Jan de BOO, lid van het dagelijks bestuur van het Algemeen Nederlands Jeugdverbond en voorzitter van de Organisatie van Progressieve Studerende Jeugd; Leo JACOBS, toen nog voorzitter van de Sociaal Democratische Studenten Vereniging "Politeia" en Erik de VREEDE, voorzitter van de Jongerengroep in "Kerk en Vrede".

Uit het Internationale Voorbereidingscomité, waarin voor Nederland BOEVÉ en De BOO als leden werden gekozen, werd een Permanente Commissie samengesteld, die tot taak kreeg het festival in al zijn details voor te bereiden.

De Oostenrijkse regering had inmiddels toestemming gegeven om het festival in Wenen te houden. De Tsjechische jeugdorganisatie en een jeugdorganisatie uit Ceylon hadden het festival wel graag in hun

GEHEIM

eigen land gehad, doch het voorbereidingscomité prefereerde Wenen. Daarom kreeg de Permanente Commissie opdracht om contact op te nemen met de Oostenrijkse autoriteiten en jeugdorganisaties. Onder meer wilde men zeker weten, dat de deelnemers geen visummoeilijkheden in de weg zouden worden gelegd. Na een in april gehouden bijeenkomst werd bekend gemaakt, dat de Oostenrijkse regering haar medewerking had toegezegd, zodat het festival van 26 juli tot 4 augustus 1959 in Wenen zou kunnen plaatsvinden.

Wenen als plaats van samenkomst.

In tegenstelling tot de 6 voorgaande, die alle in Oosteuropese landen werden gehouden, zou dus het komende festival in een land vóór het IJzeren Gordijn plaatsvinden. De communistische organisatoren denken daardoor hun tegenstanders het argument uit handen te kunnen slaan, dat de festivals alleen in communistische landen kunnen worden gehouden. Bovendien zijn zij van oordeel, dat het communistische karakter van het festival daar minder duidelijk tot uitdrukking zal komen dan bijvoorbeeld in Moskou of Warschau het geval was, waar deze festiviteiten de ondubbelzinnige en openlijke steun van de communistische overheid verkregen.

De communisten zullen ook dit festival gebruiken om goodwill te kweken voor de Russische politiek van vreedzame coëxistentie. De voorgestelde deelnemers-contingenten uit Azië, Afrika en Zuid-Amerika zijn zeer groot, relatief groter dan in 1955 en 1957. Dit komt overeen met de speciale aandacht van de Sowjet-Russische politiek voor het "anti-kolonialisme" en de "strijd voor de nationale zelfstandigheid" van de landen in deze werelddelen.

Anti-festivalacties.

Zowel nationale - vooral Oostenrijkse - als internationale jeugd- en studentenorganisaties, leggen een toenemende activiteit aan de dag tegen het festival in Wenen. Deze organisaties zijn van mening, dat de Wereldjeugdfestivals een belangrijke rol spelen in de wijdvertakte propaganda-activiteit van het internationale communisme. Volgens hen verandert het feit, dat het festival ditmaal in

G E H E I M

een neutraal land wordt gehouden, niets aan het communistische karakter ervan. Zij besloten dan ook het komende festival te boycotten en de bij hen aangesloten organisaties c.q. leden te adviseren er niet aan deel te nemen.

Het is begrijpelijk dat van communistische zijde niets wordt nagelaten om de tegenstanders van het festival van hun "dwalingen" terug te brengen. In de zomer van 1958 reeds liet de Permanente Commissie de organisaties in Oostenrijk weten, dat het komende festival onder geen voorwaarde gebruikt zou worden voor politieke doeleinden of afbreuk zou doen aan enige organisatie, ideologie of godsdienst in welk land dan ook. Zij verzocht de voorbereidende comité's in de verschillende landen dit idee te helpen verspreiden en daarbij speciaal aandacht te besteden aan de "bekering" van de obstructie voerende Oostenrijkse jeugdorganisaties d.m.v. brieven etc.

In december 1958 werd van de zijde van de festivalleiding medegedeeld dat vele brieven en zelfs bezoeken van vertegenwoordigers uit verschillende landen, bij de Oostenrijkse organisaties geen succes hadden gehad.

In januari 1959 besloot de Permanente Commissie alle gegevens over de anti-festival-acties toe te zenden aan de Oostenrijkse autoriteiten. Deze moesten dan zelf maar beslissen of zij aan de obstructie een eind wilden maken, dan wel toegeven, dat zij zelf deze acties steunden, alhoewel zij destijds toegezegd hadden het festival niets in de weg te zullen leggen. (Een typisch totalitaire gedachtegang, die geen onderscheid maakt tussen regering en groepen uit de bevolking. De communisten noemden het optreden van de Oostenrijkse jeugdorganisaties zelfs "ondemocratisch"!)

Er zijn sindsdien berichten ontvangen, die er op wijzen, dat de Sowjet-Unie door middel van haar diplomatieke vertegenwoordiger in Wenen haar invloed zou hebben aangewend. Persberichten maken zelfs melding van dreigementen met economische sancties.

Nederlands Festivalcomité.

Terwijl in het buitenland reeds in het voorjaar van 1958 voorbereidingen voor het festival werden gesignaleerd, kwam de organisatie ervan in Nederland pas in 1959 op gang. Het communistische

G E H E I M

Algemeen Nederlands Jeugd Verbond vervulde daarbij een leidende rol. Om redenen van propaganda streefden de initiatiefnemers er naar een officieel aanbevelings- en voorbereidingscomité op brede basis te vormen. Het liep hen daarbij echter niet mee. Diverse personen werden aangezocht om namens de organisaties waarvan zij deel uitmaakten, tot het te vormen comité toe te treden. Wel slaagde men er in enige niet-communistische jongeren voor het comité te interesseren, doch slechts één van hen verkreeg van zijn organisatie toestemming als vertegenwoordiger daarvan zitting te nemen. De overigen vertegenwoordigden alleen zich zelf. Van eenbrede basis was dus geen sprake. Om de communistische meerderheid in het comité voor het publiek te verheimelijken, werd besloten tegen de aanvankelijke bedoeling in brieven en publicaties van het comité slechts door de voorzitter en de secretaris te doen ondertekenen.

De voorbereidende besprekingen werden in januari en februari 1959 gevoerd. Pas in maart kon het Nederlands Festivalcomité aan de Permanente Commissie in Wenen zijn samenstelling bekend maken. Naderhand traden nog enige personen - zij het niet als vertegenwoordigers van organisaties - tot het comité toe.

De communisten hebben in het Nederlands Festivalcomité - officieel genaamd "Stichting Nederlands Comité ter Voorbereiding van Internationale Festivals en Internationale Uitwisseling voor Jongeren" - de touwtjes in handen. Een van de vice-voorzitters is Bart SCHMIDT, die tevens vice-voorzitter van het ANJV is en deel uitmaakt van het CPN-partijbestuur. Catrien WOLFF-BULTJE is, als vroeger weer met de zakelijke leiding belast. Zij is secretaresse van het communistische ANJV en echtgenote van Joop WOLFF, lid van het dagelijks bestuur van de CPN en voorzitter van het ANJV. Voorts zijn lid van het comité Jan de BOO, lid van de dagelijkse leiding van het ANJV en voorzitter van de eveneens communistische Organisatie Progressieve Studerende Jeugd en André de LEEUW, voorzitter van de communistisch georiënteerde studentenvereniging "Perikles". Secretaresse is Nel BORSBOOM-HOFMAN, echtgenote van een ANJV-hoofdbestuurslid. Als voorzitter van het comité treedt op de eerder genoemde Peter BOEVÉ, die reeds geruime tijd zijn medewerking aan communistische acties verleent.

G E H E I M

Samenstelling der delegatie.

In juni 1958 werd het toe te laten Nederlandse contingent vastgesteld op 300 personen. In februari 1959 berichtte de Permanente Commissie echter, dat er in verband met huisvestingsmoeilijkheden in Wenen slechts plaats zou zijn voor 230 Nederlanders. In april bleek, dat de Nederlandse delegatie toch 300 personen mocht omvatten, mits dit bij de Permanente Commissie officieel werd aangevraagd. Het voorbereidingscomité heeft tot nu toe van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt omdat het met de aanmelding niet zo vlot loopt. Er bestaat betrekkelijk weinig animo en zelfs in ANJV-kringen is het enthousiasme niet groot. De hoge kosten die de reis naar Wenen met zich medebrengt (f 325,-), zullen daaraan niet vreemd zijn. Ook de acties van nationale en internationale organisaties, die deelneming op politieke gronden ontraden alsmede publicaties in de niet communistische pers kunnen hieraan hebben bijgedragen.

Hoewel het Nederlands voorbereidingscomité er naar streefde de samenstelling van de Nederlandse delegatie zo breed mogelijk te maken, wilde het ANJV van het begin af ongeveer de helft van het aantal plaatsen in de Nederlandse delegatie voor zijn leden reserveren. Het communistische jeugdverbond zou daarop recht hebben, gezien zijn groot aandeel in de voorbereidende werkzaamheden. Voorts was het ANJV meer dan enige andere organisatie steeds nauw verbonden geweest met de idee van de festivalgedachte. In beperkte kring werd hieraan nog een derde argument toegevoegd nl. dat men in Wenen van de houding van de niet-ANJV'ers niet zeker was, temeer daar tijdens het festival moeilijkheden met anti-communisten werden verwacht.

Medio mei waren er van de 230 beschikbare plaatsen 100 voor het ANJV gereserveerd. Het is echter de vraag of het verbond - gezien de financiële moeilijkheden - erin zal slagen dit aantal op te brengen. In een artikel in het juni-nummer van "Jeugd", het orgaan van het ANJV, wordt een dringend beroep op de leden gedaan om met verdubbelde energie te trachten f 15.000,- bijeen te brengen, nodig voor een representatieve ANJV-delegatie.

G E H E I M - 6 -

G E H E I M

Voor wat de deelneming van andere organisaties betreft, is bekend dat er voor de OPSJ 25 plaatsen werden gereserveerd en 5 voor "Perikles". Voor de niet-communistische organisaties zouden een tiental plaatsen zijn besproken. Ook zou zich nog een 30-tal individuele deelnemers hebben aangemeld. Er zijn nog steeds plaatsen beschikbaar.

Financiën.

In de deelnemersprijs van f 325,-- is inbegrepen een bedrag van f 65,-- voor de reiskosten, f 100,-- voor het verblijf in Wenen en f 70,-- voor deelneming aan het programma. Per persoon moet voorts f 50,-- betaald worden als bijdrage aan het Internationale Solidariteitsfonds, dat de organisatoren van het festival in het leven riepen om o.a. deelneming aan het festival door jeugd en studenten uit de onderontwikkelde landen mogelijk te maken.

De financiële en technische gedeelten van het festival worden verzorgd door de firma METROS. Deze firma, die in juli 1958 in Wenen werd opgericht, heeft een maatschappelijk kapitaal van 100.000 O.Sch. waarvan 80% afkomstig is van het Internationaal Voorbereidingscomité.

Reisroute.

Oorspronkelijk was de deelnemersprijs nog hoger dan f 325,--. Van Nederlandse zijde werd herhaaldelijk betoogd, dat een dergelijke prijs het onmogelijk zou maken deelnemers aan het festival in Nederland te vinden. Jan de BOO en Roel WALRAVEN, lid dagelijkse leiding van het ANJV, gingen er eind november 1958 in Wenen nog eens over praten. Het was hun bedoeling voor de Nederlanders een bijdrage los te krijgen uit het Internationale Solidariteitsfonds. Dit bleek evenwel onmogelijk. De Permanente Commissie stelde echter voor om de reisroute vanuit Nederland via de DDR en Tsjechoslowakije te laten lopen zodat de vervoerskosten dáár voor rekening van die landen zouden komen. Gretig werd van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Op de heenweg gaat de Nederlandse delegatie nu over Praag, terug via Dresden. Met uitzondering van het traject Praag - Wenen, waar het vervoer met Tsjechische autobussen zal plaatsvinden, is

G E H E I M

het de bedoeling de reis per speciale trein te maken. Aangezien daarvoor tenminste 300 deelnemers nodig zijn, heeft het Nederlands festivalcomité bewerkstelligd dat de deelnemers uit België, zich bij de Nederlandse groep zullen aansluiten. Gelet op de niet vlotte aanmelding van de Nederlandse deelnemers, is het echter mogelijk dat het vereiste minimum niet wordt bereikt. In dat geval zal de reis tot aan de zône-grens van Oost-Duitsland met bussen gemaakt moeten worden.

Zoals vermeld zullen zowel de DDR als Tsjechoslowakije reis-faciliteiten verlenen. Desondanks blijft de totale reissom toch nog altijd hoger dan die naar het 6e Wereldjeugdfestival nu twee jaar geleden in Moskou, ofschoon de nu af te leggen afstand minstens 1000 km. korter is.

De deelnemers zullen nog enige dagen in genoemde landen verblijven, hetgeen de reis interessanter maakt. De organisatoren voegen op deze manier extra contactmogelijkheden aan het programma toe.

Overigens zijn de Nederlanders niet de enigen, die via de DDR reizen. Het schijnt, dat in januari 1959 een aantal zgn. "sleutel-landen" is aangewezen. De deelnemers uit Zuid-Aziatische en Afrikaanse landen zouden over Bulgarije reizen; de overige Aziaten en de Finnen over de Sowjet-Unie. De DDR is doorgangslaan voor de Scandinavische landen en Nederland, Frankrijk voor de Amerikaanse landen, voorzover de deelnemers niet per vliegtuig reizen.

Reisschema.

Het vertrek van de Nederlandse delegatie is vastgesteld op 22 juli 1959. Men reist via Helmstedt en Berlijn naar Praag. Aankomst aldaar op 23 juli. Twee dagen later wordt per autobus doorgereisd naar Wenen. Terugreis: op 5 augustus vertrekt men na het ontbijt. Via Praag reizen de deelnemers naar Dresden, waar twee maal wordt overnacht. Op 7 augustus hoopt men weer in Nederland te arriveren.

Bezoek aan socialistische landen.

Na het festival bestaat er voor de deelnemers gelegenheid door te reizen naar Oost-Europese landen. Tegen gereduceerde prijs kunnen

G E H E I M

zij daar als toerist verblijfhouden. Voor de Nederlanders is het mogelijk naar Polen, Hongarije of de DDR te gaan.

Contact met het Internationale Voorbereidingscomité.

Behalve vrij veelvuldige correspondentie met de Permanente Commissie van het Internationaal Voorbereidingscomité - ook vóór dat het Nederlands festivalcomité officieel met zijn werkzaamheden begonnen was - vond over en weer ook enig persoonlijk contact plaats. Voor de eerste maal was dit het geval toen begin december 1957 Jacques SPIEWAK, alias DENIS, voormalig secretaris-generaal van de Wereld Federatie van Democratische Jeugd, op Schiphol arriveerde op doorreis van Parijs naar Boedapest. Hij kwam documenten brengen, die betrekking hadden op de later in de maand in Wenen te houden bijeenkomst van vertegenwoordigers van festivalcomité's en de WFDJ en IUS (zie onder Inleiding).

Ruim een jaar later - in februari 1959 - bracht een andere functionaris van de WFDJ, Georg POLIKEIT een bezoek aan verschillende West-Europese landen, w.o. Nederland. Hij kwam informeren naar de festivalvoorbereidingen. Voorts was het zijn bedoeling om bekende, niet-communistische persoonlijkheden te interviewen, van wie verwacht kon worden dat zij een positief geluid zouden laten horen t.a.v. het festival. In "Weltjugend", het orgaan van de WFDJ, verscheen een serie artikelen over de resultaten van zijn reis. Tot nu toe werd daarin niets over Nederland geschreven. Mogelijk is dit het gevolg van het feit, dat de niet-communisten weinig toeschietelijk bleken aan het verzoek van de WFDJ te voldoen.

Programma.

Het programma van het 7e Wereldjeugdfestival omvat een groot aantal culturele en sportmanifestaties. Daarnaast zal een dag speciaal gewijd worden aan de vrede, aan de strijd tegen atoomwapens en vóór ontwapening en vreedzame coëxistentie. Op een andere zal bijzondere aandacht geschonken worden aan de vriendschap tussen de jongeren van de onafhankelijk geworden gebieden en aan de solidariteit met de jeugd van de koloniale landen. Ook vinden beroeps- en landenontmoetingen plaats. Wat betreft de eerste categorie heeft

G E H E I M - 9 -

GEHEIM

het Nederlandse voorbereidingscomité besloten deel te nemen aan de ontmoetingen van jonge metaalbewerkers, bouwvakarbeiders, kantoorbedienden, onderwijzers en meisjes werkzaam in de confectie-industrie. Ten aanzien van de landenontmoetingen wil men vriendschappelijke bijeenkomsten met jongeren o.m. uit de Sowjet-Unie, China, Indonesië, Algerije, Hongarije en Israël. Voorts ligt het in de bedoeling ontmoetingen te arrangeren van jonge Protestanten, Katholieken en andere geloofsgroepen onder leiding van geestverwanten. Ook Nederlandse deelnemers - en dan speciaal de niet-communisten - schijnen hiervoor belangstelling te hebben.

Voor de studenten zal een speciaal programma worden georganiseerd. Sinds een begin werd gemaakt met de voorbereidingen in het voorjaar van 1958, heeft een speciale internationale commissie zich daarmee intensief beziggehouden.

Het programma is heel wat minder omvangrijk dan dat van 1957 in Moskou. Ook het aantal deelnemers ligt aanzienlijk lager dan toen. Nu omstreeks 17.000, in 1957: 31.000. Ongetwijfeld vloeit dit voort uit de hoge kosten die het festival in Wenen met zich meebrengt. De communistische organisatoren kunnen voor het eerst niet rekenen op financiële steun van het ontvangende land.

17 juli 1959

GEHEIM